

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1924 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående tjänst-
årsberäkningen för den personal, som deltagit i yach-
ten Fidras världsomsegling.*

(1:a avd.)

Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren nr 67) av herr A. Dahl och den andra inom andra kammaren (nr 120) av herr B. Holmgren m. fl. har hemställts, att riksdagen ville medgiva, att den personal tillhörande flottan, som deltagit i yachten Fidras världsomsegling, för uppflyttning till högre löneklass måtte få tillgodoräkna sig tiden från och med den 25 september 1920 till och med den 11 september 1922.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionen I: 67.

Yachten Fidras befäl och besättning under ifrågavarande världsomsegling, vilken företogs under tiden 25 september 1920—11 september 1922, utgjorde elva man, däribland följande beställningshavare vid flottan, nämligen kaptenen U. Thorburn, löjtnanterna S. Tamm, A. Simonsson och N. van Rijswijk samt korpralen E. Bosten.

Enligt vad i motionen meddelas hade, när världsomseglingen började, de av expeditionssmedlemmarna, som tillhörde flottan, i vanlig ordning sökt och erhållit tjänstledighet med frånträdande av sina avlöningsförmåner (avsked från beställning på stat). Vidare framhålles att vid denna tid gällande bestämmelser medgävo för en sålunda tjänstledig att vid återinträdet i tjänst komma in i sin gamla tur med avseende å lön och befordran, men att vid den tid, då Fidraexpeditionen befann sig i Stilla Oceanen, riksdagen beslöt en lönereglering för krigsmakten, vilkens bestämmelser så tolkats, att personalen å Fidra för uppflyttning till högre löneklass icke fick tillgodoräkna sig den tid, under vilken permission för världsomseglingen åtnjutits. De hade på grund härav i lönetur blivit sämre ställda än sina jämnåriga kamrater, en ställning som de komme att intaga under en stor del av sin tjänstetid.

Förenämnda beställningshavare vid flottan hava med anledning härav hos Kungl. Maj:t gjort framställning att för uppflyttning i högre löneklass få tillgodoräkna sig den tid de tjänstgjort ombord å yachten Fidra.

Marinförvaltningen, till vilken frågan remitterades, yttrade beträffande en av officerarna följande:

»Sökanden har på egen bekostnad deltagit i en jordomsegling, vars syfte bland annat varit att visa den svenska flaggan i främmande länder och där sprida kännedom om Sverige. Expeditionens energiska och lyckliga genomförande torde i sin mån hava bidragit till att göra svenska namnet icke endast känt utan även aktat och ärat utomlands.

Under sådana förhållanden synes det arbete, som i förevarande fall utförts, kunna ur det allmännas synpunkt anses likvärdigt med det, som sökanden har att utföra i sin beställning på stat. Härtill kommer att ifrågavarande expedition berett sökanden eljest icke förefintligt tillfälle till utbildning i sjömanskap och navigation samt att göra även andra iakttagelser och studier, som tjänat försvarsväsendets intressen. På grund av dessa skäl, som marinförvaltningen finner synnerligen bärande, tillstyrker ämbetsverket bifall till framställningen.»

Statskontoret och försvarsväsendets lönenämnd ansågo sig emellertid i avgivna yttranden icke kunna tillstyrka de gjorda framställningarna, varvid statskontoret bland annat framhöll de konsekvenser, som ett bifall skulle kunna förväntas medföra beträffande andra i viss mån likartade spörsmål. Inom lönenämnden uttalades dock en skiljaktig mening utav tre ledamöter, vilka ansågo, att nämnden borde tillstyrka framställningarne.

Kungl. Maj:t lämnade sökandenas framställningar utan bifall.

Utskottets
yttrande.

Vid bedömandet av denna fråga har utskottet ansett, att avgörande betydelse bör tillmätas den omständigheten, att den i världsomseglingen deltagande personalen tillhörande flottan erhållit tjänstledighet (avsked från beställning på stat) vid en tidpunkt, då gällande bestämmelser, dock med undantag för föreskrifterna rörande tillfällig löneförbättring, medgävo dem rätt att med bibehållen lönetur efter ledighetens slut återinträda i tjänst. Det förhållandet, att nya avlöningsbestämmelser, som icke ansetts medgiva sådan rätt, under deras bortovaro utfärdats, synes utskottet icke skäligen böra föranleda, att de i avlöningshänseende för framtiden bliva sämre ställda än sina jämnåriga kamrater vid flottan. Utskottet måste med hänsyn härtill finna starka billighetsskäl tala för motionärernas förslag.

Då det i myndigheternas yttrande över sökandenas ovan nämnda underdåniga framställningar anförts, att ett medgivande i nu berörda fall kan väntas komma att medföra vissa konsekvenser beträffande annan tjänstgöring, som, ehuru icke i statens tjänst utförd, kan anses vara av värde för höjande av en militär beställningshavares utbildning och erfarenhet, har utskottet velat framhålla att, då utskottet för sin del nu anser sig böra tillstyrka motionärernas förslag i fråga om tjänstårsberäkning för den i yachten Fidras världsomsegling deltagande personalen, utskottet anser sådana särskilda omständigheter i detta fall föreligga, att ett beslut i sådan riktning icke lär behöva prejudicerande inverka på bedömandet av andra löneturs-spörsmål, som med det förevarande kunna anses äga större eller mindre likhet.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motioner må medgiva, att den personal tillhörande flottan, som deltagit i yachten *Fidras* världsomsegling, för uppflyttning till högre löneklass må tillgodoräknas tiden från och med den 25 september 1920 till och med den 11 september 1922.

Stockholm den 8 april 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 41.

Reservation:

av herr *C. R. Jansson* i Falun och *J. Olofsson* i Digernäs, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka den i ämnet väckta motionen.
